

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 24 Cor.
 Pe un jum. . . 12 "
 Pe o lună . . . 2 "
Num. de Duminică
 Pe un an . . . 4 Cor.
 Pentru România și
 America . . . 10 Cor.
 Num. de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și **ADMINISTRAȚIA**
 Miksa utca 2-3.
INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se în-
 polază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Educația feminină.

Mișcarea femeilor române, care și-a pus de scop crearea unui așezământ de fete în Arad, a dat actualitate unei chestiuni, care nu trebuie luată dela ordinea zilei înainte de a i-se găsi soluția satisfăcătoare. Pentru că este cert, că nu avem azi o chestie mai importantă și mai arzătoare care să primeze asupra mării și hotărâtoarei chestii a întregii noastre dezvoltări naționale: a chestiei educației noastre feminine.

Intr'adevăr, așa cum aceasta se prezintă azi, înfățișează mii de primejdii pentru noi. Referențial școlar al consistorului din Arad, ne arată mai anul trecut că sucrescența noastră de fete, aproape întreagă, își câștigă educația în școli ungurești, în internate ungurești. Sunt pline institutele de fete ungurești din Arad, Timișoara, Lugoj, Lipova, de fete de preoți, învățători, advocați și alți cărturari români. Și cam așa va fi aceasta și prin celelalte ținuturi românești, căci cele cinci școli superioare ori civile de fete, câte avem, în Sibiu, Brașov, Blaj, Beiuș și Arad, pot primi, evident, numai un număr disparent al contingentului de fete al clasei noastre culte.

Ce se întâmplă cu restul?... Cercetează școli ungurești.

Ținuturi întregi n'au nici o școală, ori au câte una insuficientă și nu destul încurajată, cum este de pildă cea din Arad. Pe o întindere ca cea dela Orșova până la Beiuș, la o populație deci aproape de un mi-

lion de români, avem o singură școală de fete și și aceia pân'acum abea vegeta.

Se pare că nu ni-am dat și nu ne dăm seama de primejdia ce ne amenință din partea aceasta. Nu ne dăm seama de ravagiile școlii ungurești mult mai mari, mai adânci și mai dezastroase asupra sufletului sensibil al femeii decât al bărbaților. Se pare că nu observăm că încetul și pe nesimțite se încuibă tot mai mult spirit unguresc în familiile românești, obiceiuri și moravuri străine firii noastre, pe care le aduce cu sine la vatră: femeia.

Nu vedem că alterațiunea sufletească prin care trece ea, schimbă și modifică însași fizionomia familiei românești, și amenință cu distrugere aceasta cetate nebiruită a naționalității noastre.

Este înspăimântător — și încă tot în creștere — numărul familiilor burgheze românești bilingue, în care limba ungurească se vorbește dacă nu mai mult, în tot cazul mai bine, mai corect, decât cea românească. Îndeosebi în părțile bănățene și ungurene, nemai vorbind de cele din Sătmăr, este de-a dreptul oribilă limba românească ce se vorbește în familie. Bunavoință nu ar lipsi, și doamna și domnișoara casei și-ar da toată silința să susție conversația în românește, se lovesc însă de greutăți de limbă, aproape invincibile. Am avut chiar mai dăunăzi un prilej dureros să întâlnesc fețița drăguță a unui fruntaș român dintr'un orașel românesc din Bănat, care n'avea nici cele mai stricte noțiuni de limbă românească.

Nu e, cred, nevoie să mai insist asupra acestor aparițiuni foarte triste și îngrijorătoare. Trebuie să ne pătrundem însă cu toții de iminenta urgență de a pune stavilă acestui curent primejdios. Trebuie să scoatem din uz ideea curentă că și fetele trebuie să aibe mai multe cunoștințe de limbă, pe care le pot însuși numai în institute străine. Nimic mai falș, mai greșit.

Fetele, mai ales, se pot lipsi de cunoștința de limbă străină, pe cari dacă și le și însușesc, în nici un caz aceasta să nu se întâmple în detrimentul limbii lor materne.

Trebuie combătuți deci cu toată energia, prin o propagandă largă, publică și particulară, părinții cari își dau fetele în institute de creștere străină. Păcătuiesc împotriva firii și a celor mai sfinte datorii naționale, acei părinți, cari neglijează a da o creștere românească fiicelor lor, și distrug și falsifică mintea și simțirea lor cu influența stricăcioasă a școlii străine.

Stăm în fața unui nou an școlar. Școlile românești din Sibiu, Blaj, Brașov, Beiuș și Arad își deschid în curând porțile. Să alerge aici toate fetele române, toate câte au loc și pot încape.

Iar pentru celelalte câte rămân pe afară, să facem grabnic loc în alte noi așezăminte.

Să dăm tot sprijinul nostru acțiunii înălțătoare a femeilor române din Arad, cari într'un nobil avânt, cu tot entuziasmul de care este capabilă femeia, s'au pus să care cu cărămida la temeliea unui așezământ de

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“.

Amințirile de teatru ale lui Zaharie Bărsan.

Din prilejul noului turneu teatral.

De Horea Petra-Petrescu.

I.

A scrie despre o carte bună nu este târziu nicidecum. Incerc să scriu rândurile de mai la vale, deși volumul despre care vorbesc a apărut anul trecut.

Cetind volumul de »Impresii de teatru din Ardeal« de Zaharie Bărsan *) mi a venit în minte o aventură a unui actor italian din secolul al XVIII-lea. Ieronim Medebach, de origine din Austria, dar italianizat, a fost unul din sprijinitorii cei mai valoroși ai teatrului lui Goldoni, care, se știe, lupta din răspuțeri împotriva comediei »del' arte« în care se improviză după pofta inimei. Acest Medebach, care avea să lupte cu mizeriile unui vagabondaj actoricesc prin ținuturile italienești, avea o ingeniozitate prodigică de câte ori era vorba să scape din vre-o încurcătură. Odată, eșind tocmai din temniță, unde stătuse din cauza datoriilor neplătite, aude că se va ținea în Mantua o adunare de diplomați italieni și

*) Arad «Tribuna», 1908, 144 pagini, preț 2 co-roane.

austriaci. Ce moment potrivit pentru o reprezentație! Dar de unde să-ți iai actorii? Erau toți împrăștiți — ca făina orbului. Medebach numai stă mult pe gânduri, pleacă la Mantua, angajază localul teatrului și anunță pe placate giganțice, drept reprezentație de gală în onoarea soșirii diplomaților, *Zăira de Voltaire*. Lumea-l întreabă unde-i sunt actorii; el o asigură că vor sosi în curând.

În seara reprezentației, sala arhiplină — tot ce are Mantua mai de seamă. Medebach apare pe scenă cu ochii plini de lacrimi, face un compliment politic și povestește publicului, cu glasul plin de cutremur, că actorii au fost siliți să intrerupă călătoria din cauza unor inundații grozave și că astfel nu e în stare să joace cu trupa s'a piesa anunțată — dar — dar să fie publicul atât de gentil, atât de indulgent, atât de ideal, etc. etc., și să asculte reprezentația, căci el va juca singur întreagă piesa. Zis și făcut: la ridicarea a doua a cortinei se afla Medebach în fața a șase scaune, cari reprezentau diferitele persoane. Și s'a pornit Medebach pe lucru: declama rolul fiecărei persoane, special, cu vocea schimbată, sărea de pe un scaun pe altul, ca un acrobat, odată era Orosman, altădată Zăira, altădată Nerestan. Publicul? A ris să se tăvălească, a aplaudat frenetic — seara era asigurată. A doua zi dimineața însă iese la iveală, că n'a fost nimic adevărat din poveștile lui Medebach despre inundații, ba și mai mult, că nici nu există vre-o trupă sub conducerea lui Medebach. La raport deci la guvernorul austriac! Doi jandarmi au luat între baionete pe bietul actor și l-au dus înaintea guvernorului.

Pe străzile Mantuei îi oprea lumea în loc și-i striga: »așa, bine-ți face, ai vrut să ne tragi pe sfoară cu măscăriciurile tale!« Dar care nu fu mirarea mantuanilor, când îl văzură pe Medebach, după o oră, ieșind cu mare ifos din palatul guvernorului! Era liber: ceruse generalului să probeze, că reprezentația sa din seara trecută n'a fost de disprețuit, jucase câte-va scene din *Zăira*, așa, cum știa el, iar generalul i-a dat drumul rîzând din baierile inimei de ingenioasele lui apucături.

Ce-i drept, Zaharie Bărsan nu înșală publicul cu astfel de apucături, nici nu suferă temnița din cauza datoriilor sale — dar nu vedeți că și el joacă câte două roluri (pag. 28), că și el dispune peste o mare dosă de bonhomie de actor, că și el străbate ținuturile înhămat la carul zeiței Thespis? Căci ce-i altceva decât o veselie de aur, când vede sala de teatru goală și când descrie starea sufletească astfel:

Ne uitam unul la altul. Ce triste ne-au părut atunci decorurile și ce pustie scena! Și în liniștea asta chinuitoare zice unul: »Hai să ridicăm cortina, să spui publicului două vorbe... dar vorbe!...« Iar altul: »Ba să aruncăm un scaun în sală și să fugim«. Toți râdeau — eu fluieram. (pag. 21)?

Să arunce un scaun în sală și să fugă!

Sau alt episod: joacă pe o scenă unde se rupsesse sfoara dela cortină. »Se sfârșise. Cortina jos! Aș! și-ai găsit! Era cu năbădăi. Nici sus, nici jos nu voia«. »Imi venea să-l imit«, scrie Zah. Bărsan, »pe eroul dela Tohan, care într'o situație de astea se încheia frumos la haină și

educație pentru fete, mare și modern, aici în Arad. Cu simțul fin de intuiție cu care le-a înzestrat natura, ele par'că își dau mai bine seama de primejdia în care se află societatea românească și pun umărul să o înlăture.

Și nu ne îndoim, că ceea ce n'am fost în stare, să facem noi bărbații, cu consistoare și sinoade, cu interminabile lamentări și declamații, va realiza și întrupa, în entuziasmul ei spontan, femeia română.

Regele Angliei și d. Brăteanu. Se telegrafează din Karlsbad că ex-prim ministrul Franței, d. Clemenceau, dimpreună cu ambasadorul Franței d. Cruzier, a fost ieri, Luni, oaspele regelui Eduard. Pentru azi, Marți, regele Eduard, a invitat la masă pe primul-ministru român d. I. Brătianu.

Cați Dumitreni sunt? Comitetul congresului medical din Budapesta comunică ziarelor vieneze numărul medicilor de diferite nații cari și-au anunțat până acum intenția de a participa la congres.

Intre aceștia vedem trecuți și zece români. Ar fi bine să ni-se dea numele celor zece ca să vedem ce fel de români sunt și dacă nu cumva au cu toții slujbe ca și doctorul Dumitreanu, căci presupunem că românii de cari e vorba în ziarele vieneze sunt din Ungaria. În ziarele franceze însă notița a apărut sub altă formă: acolo nu e întrebuițată forma »zece români«, ci »zece din România«. Lămurirea e și mai necesară deci, pentru că noi știm că hotărârea medicilor din regat de a nu participa la congres a fost luată cu unanimitate.

Contramandarea audienței dlui Wekerle. Se telegrafează din Ischl că ministrul președinte dr. Wekerle nu se va prezenta împăratului cit timp M. Sa va fi acolo.

D. Wekerle va fi primit de împăratul la Viena, în primele zile ale lui Septemvrie. La Ischl împăratul va primi pe baronul de Bienerth, primul-ministru austriac.

zise: »Onorat public, să'mi dați voie s'o bat ofiț cu ciocănelul« (pg. 30.)

După cum vedeți, scene hazlii, cari te fac să rizi.

Intreagă cartea lui Bârsan este plină de pagini luminoase de acestea. Dacă licărește ici și colea câte o umbră de fulger, dispăre în curînd, ca să arate numai razele vesele de soare.

I-a stat în putință să și scrie impresiile în două feluri: sau să păstreze dela început până la sfîrșit un ton doctrinar, dăscălesc, cu citate savante și cu critici severe, sau să amestece utilul cu plăcutul — utile cum dulce — și astfel să ajungă în mâinile mai multor cetitori. Zah. Bârsan a preferat metoda a doua și nu și-a greșit îmbinațiile. De sigur, ar fi fost mult mai academic un raport serios, plin numai cu date concrete, dar și-ar fi ajuns scopul, pentru care a fost scris? De sigur că nu.

E o banalitate — mai bine zis banalitatea banalităților — să mai amintești cât de greu e să te faci iubit publicului nostru, dacă scrii ceva.

Nu numai să te faci iubit, dar să-l îndemni să cumpere cartea, care ai scris o. Cu atât mai greu s'ar fi vîndut și s'ar fi celit un raport sec al turneurilor teatrale din anii ultimi.

Szterényi ca înger de pază al creștinătății. Orașul catolic, cu reședință arhiepiscopescă, Kalocsa, a sărbătorit Duminecă cu mult lămbălău patriotic a 25-a aniversare dela înființarea Reuniunii meseriașilor catolici din localitate. Guvernul coaliționist, s'a reprezentat la aceasta serbare prin secretarul de stat dela industrie și comerț, Szterényi. Fiul rabinului din Pesta-nouă, a ținut să apară cu acest prilej în rolul îngerului de pază, al catolicismului din Ungaria. Intr'un discurs, care ar fi făcut cinste oricărui iezuit fanatic, a proslăvit învățăturile bisericii catolice, singure mântuitoare în lumea asta a ereziilor, năpustindu se acerb și neîmpăcat, asupra acelor rădăciți dintre muncitorii meseriașii și industriașii acestei țări, cari »lăpdându-se de Dumnezeu, lăpdându-se de patrie, lăpdându-se de regele, cu lozinca internaționalizmului răspândesc razele infermului printre clasele muncitoare«. De sine înțeles, că noul Mesia al creștinătății a găsit prilej și pentru proslăvirea guvernului, stăpânit de spiritul clerical al lui Apponyi.

Nimic nu ilustrează mai dureros starea de corupție a spiritului public între unguri, decât acest discurs al renegatului ovreu. Grație șovinismului orb, ovreimea a ajuns să speculeze până și convingerile religioase ale confracților noștri.

Renegatul ovreu a fost invitat la masa arhiepiscopului catolic Várossy, unde a fost oaspele cel mai sărbătorit, în vreme ce — observă, în stilul său particular, ziarul »Népszava« — »bietul Stern, bătrânul rabbi, se învârtea în mormântul său aidoma ca o moară de vînt«.

Multe cuceriri de felul acesteia pe seama catolicilor unguri.

Abținere. Din Praga se telegrafează că deputații radicali cehi au hotărât să nu participe la conferința convocată pentru Marți de Dr. Glombinski.

Panslavism și pangermanism. La Varșovia a avut loc Duminecă un banchet dat în onoarea oaspeților cehi, veniți să participe la congresul panslavist ce se ține de prezent acolo. Cu acest prilej primarul orașului Praga Dr. Gross a rostit un toast foarte caracteristic pentru aspirațiunile panslavistilor. D. Gross a zis între altele:

De aceea forma foiletonistică — bine prinsă, E drept — ici și colea ține pare că se trece prea repede peste câte o întrebare capitală, cum e d. e. chestiunea d letantismului, a repertoriului potrivit, a pieselor cu tendinți și altele — dar autorul nu are de scop să exchaurizeze temele acestea, ci să fie un stimulent pentru fermentarea ideilor la cetitorul inteligent.

Mai contribuie și altceva la calitățile amintirilor acestora: forma literară, în care sunt scrise. Știe să mînuiască bine peana; apar figuri plastice ca acelea ale camaradului de școală de odinioară, rămas înapoi cu cultura, retras în văgăunile munților, sau episoade drăguțe, ca aceea dela gara Teiuș, unde bietul actor e gata-gata să și găsească o nevastă, prins în mrejele unui părinte, care s'ar vedea scăpat bucuros de odrasla mult iubită. (Dacă e invenție — nu ne impoartă).

Dar fondul amintirilor acestora e mult mai serios, decât să se poată trece peste el la ordinea zilei cu una cu două. De aceea voui cerca să amintesc câteva momente mai importante.

Brașov, August 1909.

«Mă bucură nespuse de mult că congresul panslavist a fost un prilej de întrunire la un loc a reprezentanților tuturor popoarelor slave și totodată o ocazie pentru o împăcare între poloni și ruși.»

«Aici, în Varșovia — ultima fortăreață răsăriteană a marelui și puternicului slavism, fac apel la toate neamurile slave ca, printr'o muncă nepregetată pe tărîmul culturai să și întărească tot mai mult pozițiile ocupate spre a putea ține în frîu germanismul cotropitor.»

Moștenitorul de tron al Austro-Ungariei.

I.

Cei din Petersburg și Londra au clipit din ochi ca în fața unei năluce cu ocazia celei din urmă crize din Orient. Politica în Austria și-a reluat cursul obișnuit și sârma e purtată de un cunoscător al undelor ei. Nu și făcuseră socoteala în o vrede a cărei obârșie o aflai tocmai la Viena, de aceea Izwolski nu se putea împăca cu ea dintru început și credea că Austria poate fi foarte ușor strânsă cu ușa când e vorba să o pui în fața unui deslegământ serios. Poate aceasta a făcut pe George Kara să țină în Belgrad vorbiri, printre ale cărei vorbe întrezărei foc și jaf, iar pe Nichita, domnitorul și principele Muntenegrului să și lustruiască alăturile și să și ascuță hangerule, — năpădite de rugină. Bătrânul monarh din umeda umbră a bolților Burgului trebuia înfricoșat și plînuiau deja cu sete după liniștea și pacea târzie a moșneagului. De câte ori n'a rătăcit Austria, d. Izwolsky avea deja de demult cunoștință despre convingerile Austriei, dar la ultima sa întălnire cu baronul Aehrenthal n'a făcut nici o obiecție serioasă, n'a făcut nici o rezervă!... Deodată însă racle aprinse purtate de fețe sălbatice trec în fugă din Petersburg la Londra, din Paris la Roma, la Belgrad și Cetinje. Tripla alianță era hotărât să fie subminată, dar s'au pomenit în față cu puterile din est cari erau europenii cenzați și au trebuit să bată într'o retragere rușinoasă. Aceste schimbări însă pe lângă strălucita alianță cu Wilhelm II al Germaniei a relevat și pe bărbatul, care era acoperit de umbra bătrânului domnitor, pe moștenitorul de tron Francisc Ferdinand archiducele. Stăpânul țării dunărene e bucuros că știe lângă el o mlădiță tinăra Habsburgilor pe care-n vreme de cumpănă și hotărâri grele să se poată răzima. De câte ori se simțește mâna voinică a moștenitorului de tron în îndrumările politice austro-ungare se observă mult o asemănare între el și bătrânul domnitor care în astfel de cazuri exercitează o mare influință asupra moștenitorului. Principele de coroană însă e cu mult mai cuminte și mai precaut decât să și dea nizuința să iasă la suprafață. Ani de-arîndul a stat retras până când împăratul a trebuit să recunoască eselențele calități și dreapta judecată a nepotului său și e de sine înțeles ca în vreme de lipsă părerile lor acum să fie de acord asupra hotărârilor ce trebuiesc luate. Și pe lângă toate acestea moștenitorul mai are și un neprețuit spirit observator pentru aflarea și prețuirea oamenilor de talent.

Insuși feldmarschalul baron Beck, care ani de-arîndul a fost cel mai de credință secretar al regelui, și-a dat demisia din postul de *stab-general*, pentru ca să facă loc celei mai ilustre personalități a generalismului austriac. Intreaga armată cesară imperială a jubilat alegerea acestui om ca *stab-general* și l-a salutat cu bucurie asigurati fiind că, sub o astfel de conducere armata va face pași giganti spre progres. Deplina încredere în conducere și a unui domnitor în zile de cumpănă este foarte hotărâtoare.

Am avut ocazia de mai multe ori să aud în Germania vorbindu-se fără nici un motiv însă despre armata noastră cu dispreț. Din învingerea dela 1866 au tras concluzii false, fără să mai scruteze însă motivul, cauza lor. Despre Generalstabul prusian se amintește foarte puțin în

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristaly gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimito porto-franco. —

legătură cu campania din 1866 în schimb însă sunt cele mai strălucite probe despre curajul și jertfa de sine a soldaților, dar mai ales a ofițerilor armatei Austriei. Și Austria începuse războiul cu arme sistemul vechi, cari se încăreau pe gură, și chiar tactica războiului a fost cea veche; ca probă ar trebui să consultăm listele ostașilor căzuți. În singura luptă victorioasă instigată de generalul Gablez la Trautenau, austriecii învingători au avut o pierdere de trei ori mai mare ca Prusianii bătuti. Cu toate acestea în 1866 n'au putut să prindă nici un corp de armată austriac, după cum s'a întâmplat în Franța, unde francezii au capitulat la 1870 înaintea armatelor prusiene. Bătrânii ofițeri prusiani, cari mai trăiesc încă și au cunoscut armata austriacă de pe câmpul de luptă, încă și azi vorbesc cu elogiul despre curajul și entuziasmul de care erau soldații conduși. Cu timpul însă — Austria cu armata ei a trebuit recunoscută de un prețios aliat pentru erupția unui eventual război, care va găsi Austria și Germania mână în mână. Până azi în armată domnește încă spiritul austriac, certele naționale și politica nu preocupă întru nimica pe ofițerii austriaci. Partea preponderantă a corpului ofițeresc, și până azi e germană. Dar și celelalte naționalități — slavii de sud și polonii, dau ofițeri; model de îndrăzneală și credință către împăratul; cari deodată cu îmbrăcarea uniformei au uitat toate certele și hurțuielele naționale.

Abia doar la corpul ofițeresc dela armata comună se recutează vre-o 15 înși din rasa *pour sange maghiară*. Cauza e tendințele dușmănoase ale celor mai multe familii ungurești, cari seamănă ură contra tuturor întocmirilor comune. Așa tinerii unguri sunt crescuți de acasă cu ura în suflet, pentru serviciul în armata comună unde limba de comandă și serviciu e cea germană. În data ce unul dintre ei s'a dedicat chemării de ofițer în armata comună, s'a și autometamorfotizat: »E negru-galben« ca să zicem și noi la fel cu ungerii.

Unitatea armatei trebuie menținută în orice împrejurări, *căci cât privesc chestiunile militare, aci nu poate fi vorba de concesii*. De același părerere a fost și domnitorul, iar reacțiunea contra furtunei guralivilor politicieni dela Budapesta e în mare parte opera moștenitorului de tron și mulți descreierați ai regimului de azi au trebuit să se convingă că există și un hotar în nizuințele panmaghiare, și că trecându-l toate urletele și nemulțumirile trebuie să amuțească. E incontestabil faptul, că caracterul de până acum al armatei trebuie menținut chiar în interesul păcii interne, și cei cu nizuințe de maghiarizare a armatei încă și-au pus de-acum botul pe labe.

Chiar chemarea în minister a baronului Aerenthal e o urmare a influinței moștenitorului, ungerii însă au pregătit și ei căderea lui *Goluchowski*, în nădejde că portofoliul ministerial se va oferi contelui *Menksdorf*, consul la Londra. Acesta e cumnat cu contele Apponyi și are cele mai bune legături, aproape ai putea zice că e în legături prietenești cu regele Edward. Și pe acesta voiau să-l pună ungerii în fruntea politicii austro-ungare, dar moștenitorul de tron și-a dat cuvântul pentru chemarea baronului Aerenthal, care să continue politica în spiritul de până aci și pentru o apropiere cât mai mult de Germania. În cea din urmă criză baronul Aerenthal a și probat că nu-i un om pe care să-l poată mișca toate curente și că e vrednic de încrederea moștenitorului.

Vasile Mangra.

Prin trecerea sa la vecinicie venerabilul și generosul episcop *Nicolae Popea*, a lăsat în văduvie nu numai tronul arhieresc al Caransebeșului, ci și un fotoliu al Academiei române de științe din București, care i-s'a dat, ca unui învățat și bun scriitor bisericesc, ce a fost.

De atunci a trecut un an și — grație vitregității vremurilor, în cari se sbate soarta bisericii noastre ortodoxe — încă nu ne este dat să ne pronunțăm cu inima liniștită, întrucât scaunul văduvit dela Caransebeș și-a găsit un urmaș vrednic de mărimea fericțiilor săi antecesori: Popazu și Popea.

Cu atât mai viie și mai deplină este însă satisfacțiunea sufletească, ce o simțim, când avem prilejul să înregistrăm pe urmașul răposatului episcop, în scaunul de academician, în persoana P. C. Sale Părintelui Vasile Mangra, vicarul episcopesc dela Oradea mare. Savantul corp al învățaților români a săvârșit, în adevăr, o faptă de bună aprepțiere și dreaptă răsplată a muncii, când, în sesiunea acestui an, a chemat în secțiunea istorică a Academiei pe unul din cei mai valoroși muncitori pe terenul istoriografiei bisericii ortodoxe de dincoace de munți.

Adevărat, că scriitorii de istorie, vrednici a intra în panteonul nemuririi, s'ar fi mai găsit între clericii și laicii din regat, dar când chestiune era, ca scaunul academic al episcopului Popea să-l ocupe iarăș un scriitor bisericesc din Ardeal, membrii academiei nu puteau venera mai frumos memoria colegului pierdut, decât sancționând prin votul lor pe distinsul vicar ortodox al Orăzii-mari.

Și cu drept cuvânt.

Părintele Mangra face parte din șirul acelor foarte puțini dignitari bisericești ai noștri, cari nu se mulțumesc a-și rezuma întreaga misiune și activitate publică în rezolvirea unor mărunte cauze de administrație și legislațiune eclesiastică, ci caută să slujască bisericii și neamului pe toate terenele de viață și manifestare, cari pot contribui la înălțarea lui.

Dragostea de neam, identificarea cu durerile și aspirațiunile lui, i-a dat curajul să pășască pe arena luptelor politice, luptând cu bărbăție și intrinsingentă pentru idealele naționale; iar credința și alipirea de biserica strămoșască, l-a îndrumat să studieze și să desgroape o parte din trecutul dureros și întunecat al vieții noastre bisericești.

Sub raportul acesta din urmă părintele Mangra ne-a dat unele lucrări literare de-o valoare contestată numai din partea unora din adversarii săi în păreri. Ne mărginim a aminti aici numai bine-aprepțita monografie istorică apărută în anul 1906 sub titlul: *Mitropolitul Sava II Brancovici (1656—1680)* și interesantul studiu de polemică istorică: *Ierarhia și mitropolia bisericii române din Transilvania și Ungaria*, apărut în anul trecut.

În cea dintâi vicarul Mangra, întemeiat pe un larg aparat de izvoare autentice pune în lumina adevărului istoric viața și activitatea mitropolitului Sava II și întreagă epoca, în care a trăit acest mare ierarh din trecutul nostru bisericesc. În scrierea din urmă, călăuzit de tradiția istoriografilor bisericii ortodoxe și luminat de un ager spirit critic, ia cuvântul în chestiunea mult controversată a vechii mitropolii ortodoxe ardelene, căutând să reducă la adevărata lor valoare păreri și teoriile istoricilor mai noi, scrise cu tendința de a mutila adevărul istoric.

Mai ales pe terenul polemic noul academician s'a dovedit un combatant hotărât și energic, care are claritatea gândirii, forța concluziunilor logice și puterea de a discerne documentele istorice, și care știe să păstreze tonul calm, obiectiv și cuviincios, chiar și față de aserțiunile jignitoare ale adversarului.

În afară de operele acestea părintele Mangra a mai scris studii și monografii mai mici și nenumărați articoli ocazionali în reviste și ziare. Și cunoscându-i râvna de muncă și zelul, cu care studiază și culege neconținut material istoric, nădăjduim, că va îmbogăți și pe viitor literatura noastră bisericească cu lucrări de seamă.

Ca modești gregari ai scrisului românesc în biserica românească de rit ortodox, trimitem noului academician sentimentele noastre de naltă stimă și considerațiune.

Mulțumirea noastră e cu atât mai mare, cu cât simțim, că distincțiunea binemeritată, de care l-a împărtășit Academia română, se resfrânge, ca o rază luminoasă, asupra bisericii noastre întregi. (*Revista Teologică*) T.

Cursurile dela Văleni.

Conferința dlui profesor macedonean Papahagi despre românii macedoneni.

— 16 August.

Românii macedoneni sau Aromânii au dus o viață de libertate deplină până în a 2-a jumătate a veacului al XVIII. Toate popoarele au fost supuse turcilor, prefăcute în roiale, numai aromânii și albanezii nu. În 1450 se încheie între aromânii și Murat al II. sultanul turcesc următorul tratat, dovadă a independenței și autotomiei totale de care se bucurau frații noștri față de celelalte popoare ale imperiului turcesc:

1. Justiția va fi făcută în prezența unui judecător macedo-român, după legile și obiceiurile aromâne.

2. Aromânii vor fi liberi să se miște în imperiul turc fără a fi supărați de nimeni, exersând orice meserie le va plăcea.

3. Siguranța interioară va fi făcută de aromânii pe răspunderea șefilor lor.

4. În ce privește poliția din afară de locul ocupat de aromânii, se vor înțelege cu guvernorii provinciilor anumite.

5. Nimeni nu se va amesteca, în afacerile lor religioase; căci aromânii deși dependenți de patriarh, își aveau în fiecare centru câte un esarh, ales de locuitori și întărit de Patriarhie, el era ca și independent.

6. Vor fi scutiți de impozite.

Erau chiar unele localități cari se bucurau și de mai multe drepturi, cum era Meșova care se considera de loc sfânt și orice persoană de religie necreștină era silită la trecerea prin sus numita localitate să lege potcoavele cailor ca să nu ducă pământ de aici.

Moscopol era un oraș înfloritor românesc; aci se afla și o tipografie.

Era pretutindeni o viață bine dezvoltată spiritului de oameni de afaceri, însușirilor de comersanți ale aromânilor. Mulțumită tot acestor calități ale lor îi găsim în veacul trecut pretutindeni răspândiți în Ardeal și în părțile apropiate de Ardeal ale Ungariei, legând prin firele negoțului întins cel făceau Macedonia cu aceste provincii românești.

Că dela 1768 a urmat o slăbire în viața lor înflorită se datorește lipsei de solidaritate și intrigilor venite din partea grecilor. Grecii încep o acțiune de regenerare, înjghebează o societate »Eteria« cuprinzând pe grecii din toate părțile. Intenția grecilor era să atragă și pe românii pe partea lor. Dacă nu s'a putut pe cale bună au încercat prin intimidări, prin atacuri, năpustindu-se asupra orașelor și arzându-le și urmărind cu sentimente de dușmănie orice mișcare românească. Mai întâi s'au retras privilegiile românilor de pe teritoriul Albaniei.

Ajutorul pentru o îndreptare poate veni din partea României libere, însă nu urmându-se aceiași politică de jaf, de încurcare a țărilor, de politicianism, care s'a urmat în timpul din urmă. Ce ar fi de urmat e o apropiere de turci, o stăruire pe lângă ei și o slăbire a influenței grecești, care s'a dovedit de atâtea ori rău-făcătoare. Prospective pentru îndreptare ar fi în deajuns în numărul aproape disparent al analfabeților între bărbați, apoi în starea destul de mulțumitoare în ce privește starea materială a lor. Cum e în Salonic unde după jidanii, românii sunt reprezentați în cel mai mare număr în comerț.

Apoi d. Papahagi cu competență aleasă în știința filologiei, cu temperament de om preocupat de legile științei, dovedește unitatea aromânilor în ce privește originea cu românii din Dacia-traiană. Limba românească, constată d-sa, desbrăcată de toate elementele străine e aceeași pentru toate provinciile locuite de români.

Toate cuvintele străine sunt posterioare secolului al XII-lea.

Limba aromânilor și limba celorlalți români a trebuit să se formeze undeva la un loc și trebuie să aibă același origine, deoarece a urmat același legi cum sunt: orice *o* din limba latină înaintea lui *n* devine *id u d. e.* poroncire, orice *a* neaccentuat se preface în *ă* de ex. apă.

Din România.

A 3-a aniversare a fondării »Vetrei Luminoase«. Sâmbătă 14 August, la orele 10 și jum. s'a serbat a treia aniversare a fondării »Vetrei Luminoase« printr'o ceremonie ținută în sala de muzică a localului din calea Moșilor 143. Festivitatea s'a început cu imnul regal și cântecul »Vetrei luminoase«, cântate de corul orbilor. Părintele Vasile Costantinescu dela biserica Mântuleasa, a oficiat serviciul religios, după care d. Monske, directorul fundației, a ținut o frumoasă cuvântare, aducând elogiul Augustei fondatoare.

Intre altele. d. Monske a spus:

Neștearsă va fi în amintirea noastră, a tuturor ziua de 5 Octomvrie 1908, când nobila protectoare a orbilor a dat, cu o mână puternică și cu o neclintită credință în Dumnezeu, prima lovitură de ciocan la punerea petrei fundamentale pentru primele construcțiuni ale coloniei. Toți noi ne vom aminti de sigur înduioșătoarea cuvântare, a pururii neuitată, cu care Majestatea Sa chema binecuvântarea cerească asupra acestei primei pietre, destinată a marca începutul noii ere de fericire, al unui viitor ce nu putea fi nici măcar visat de cineva până acum câțiva ani.

Infocmai ca și la 1 August 1906, când »Vatra luminoasă« se înființa cu așa puține mijloace, dar cu deplină încredere în Dumnezeu, tot astfel și la 5 Octomvrie 1908, scumpa noastră mamă-regină pune la temelie piatra fundamentală a clădirilor menite a adăposti un număr de 500 persoane și a le feri de greaua luptă a vieții dându-le un cămin liniștit și modest. Și în decursul acestui an, Dumnezeu ne-a ajutat în fiecare zi.

Dacă constatăm că într'un timp așa de scurt, fondul nostru de clădire se urcă la suma de lei 201.819.65, oare nu vedem aci că binecuvântarea cerească aduce sporul continuu, prin donațiunile ce se fac neconținut, fie mici, fie mari, pentru realizarea acestei opere de bine. Nu putem îndestul mulțumi tuturor acelor cari cu deplină încredere au dat obolul în mâinile Maestății Sale Reginei, pentru a înlesni înaltele noastre protectoare, nu numai ridicarea măreței Sale instituțiuni, dar și pentru ca binecuvântarea cerească să dea operii binefăcătoare roadele dorite.

Nouile ateliere și locuințe sunt deja sub acoperiș și putem intra în acest nou an de existență cu deplină bucurie și încredere că, într'un interval foarte scurt de timp, ne vom stabili în noua noastră »Vatră«. Sfânta noastră datorie va rămânea, ca și până acum, ca să depunem toată energia și puterea pentru a atinge scopul ce trebuie atins: »A ne întreține prin propria noastră muncă!«

Dacă comparăm bilanțul fundației, încheiat la 31 Martie 1909, cu acela al primului an, se va vedea că produsul muncii noastre este cât se poate de îmbucurător.

Un total de mărfuri în valoare de lei 130.000 a adus un beneficiu net de 35.000 lei din vânzarea lor. În cele 4 luni din urmă, Aprilie-Iulie, progresele lucrului sunt de asemenea foarte însemnate și aceasta ne încurajază tot mai mult ca să urmăm calea de până acum. Dacă munca și stăruința ce trebuie să depunem sunt chiar mai anevoioase decât ale vânzătorilor, nu vom șovăi la atingerea țintei noastre de căpetenie: »A ne întreține prin propria noastră muncă!«

D. I. G. Saita, censorul fundației, a răspuns pri câteva cuvinte foarte mișcătoare, laudând activitatea neobosită a conducătorului acestei instituțiuni.

Un moment înălțător a fost, când d. director Monske a dat cetire următoarei telegramme sosite

chiar atunci din partea M. S. Reginei, Augusta protectoare a orbilor:

Telegrama M. S. Reginei

»Cu suflet și cu inimă, sunt prezentă la această dragă sărbătoare, mulțumind acelor cari au lucrat cu mine, cu încredere și fără odihnă. Privesc anul viitor cu o nespasă bucurie, văd surrisul în inime, și flori în jurul nostru.

Elisabeta.

Serbarea s'a încheiat cu »Rugăciunea orbilor« și imnul de mulțumire către protectori, sub conducerea profesorului Ivela.

Cu această festivitate, conform statutelor fundației, s'a început vacanța, care ține toată luna August. Peste o sută de interni au plecat la familiile lor, bucurându-se de favoarea făcută de onor. direcțiune generală a C. F. R. de a li-se acorda reducere din prețul călătoriei.

Cu ocaziunea acestei aniversări M. S. Regina va numi un consiliu de administrație, care va funcționa pe baza unor noi statute, pe lângă cei 3 censori ai fundației.

Conflictul turco-grec.

Guvernul cretan s'a retras dela conducerea afacerilor și în locul său a venit un guvern interinal. Puterile au părăsit atitudinea expectativă de până aci, ca să garanteze pacea, câștigând vigoare aspirațiilor Porței. Tot intervențiunei puterilor se atribuie și faptul, că flota turcească, care plecase spre Creta, și-a schimbat direcțiunea. Se dă ca sigur că drapelul grecesc se vor îndepărta în curând, la dorința expresă a puterilor proteguitoare.

Astfel pozițiunea Turciei, se va întări mult față de cea a Greciei. Partidul războiului însă nu pare satisfăcut de soluțiunea pașnică a conflictului prin intervențiunea puterilor, deoarece acest partid stăruia pentru validitatea drepturilor Turciei, numai cu ajutorul forțelor ei proprii, fără amestecul străin. Și cu toate că simptomele războiului n'au dispărut încă nici în Grecia și nici în Turcia, de-acum se prevede ca asigurată aplanarea pașnică a conflictului.

Dăm telegramele dela vale:

Flota Turciei.

Conform veștilor din Constantinopol, flota turcească nu se va mai duce la Karpathos, ci va acosta la Marmariss, lângă țărmul Asiei Mici, ceace se întâmplă în urma notei colective de ieri a puterilor.

Un secretar dela consulatul Greciei ucis.

Se telegrafiază din Salonic: Cussis, secretarul consulatului grecesc din Serres, a fost ucis de criminali necunoscuți.

Flotila puterilor.

Ziarul »Petit Parisien« e informat că trei vase ale flotilei internaționale vor acosta azi, Marți, lângă țărmurile Cretei. Dacă cretanii nu vor împlini pretențiunile puterilor, vor avea loc dispozițiuni energice. O trupă de 1000 de soldați așteaptă gata să pășească pe uscat. Urmând necesitatea unui astfel de pas, puterile vor restabili starea de dinainte de 27 Iulie.

Drapelul grecesc.

Agentia Reuter anunță: Țăranii din Canea, aseară, la sosirea deputaților, au intrat în oraș și au ocupat fortul, hotărâți să apere împotriva oricărei puteri steagul grecesc arborat.

Agentia Wolff anunță: Guvernul cretan a dat ordin să circule mai multe patrulare de geandarmi în oraș, pentru a prinde și desarma pe țărani.

Din Străinătate.

Impăratul Wilhelm contra mișcării reformatoare în China. În ziarul parizian »Journal des Débats« s'au publicat niște preținse declarații făcute de împăratul Wilhelm față de un înalt demnitar chinez asupra mișcării reformatoare din China.

Impăratul s'ar fi pronunțat în mod categoric contra mișcării constituționale din China și pentru menținerea autocrației. Reforma aceasta ar fi spus împăratul, e asemănătoare unei revoluții și ar trebui să se dizolve chiar actualele reprezentanțe naționale și a reveni la vechiul sistem. Înainte de toate n'ar trebui înființarea unui parlament național, căci aceasta ar însemna moartea Chinei.

Față de aceste preținse declarații puse în gura împăratului Wilhelm de un ziar de importanță, »Journal des Débats«, oficiosul »Süddeutsche Korrespondenz« scrie că ele sunt cu totul neînțemiate.

Câmpul de luptă din Melilla. După ajutorul cerut de generalul Maura, pentru susținerea Melillei, trupele spaniole s'au pus în mișcare. Populația pretutindeni e predispusă de război și se prevăd grozave măceluri, în urma știrilor ce sosesec de pe câmpul de luptă.

Dintr'un balon panțerat, armata spaniolă a făcut observațiuni asupra mișcării cabililor cari au început să improvizeze forturi de apărare. Ieri a fost o încăerare la Argusemas, focul a decurs toată ziua. Maura are deja 30.000 oameni la îndemână cu toate acestea încă două corpuri de armată sunt gata să intre în foc. Sultanul de Maroc încearcă să liniștească furia cabililor și a și trimis o deputație în Tanger și una la Melilla, ca să îndrume pe cabili să încete atacurile contra spaniolilor. Sultanul a încredințat pe Ban Nulsas să încunoștințe guvernul spaniol despre misiunea acestor delegațiuni și să roage pe guvernator să amâie pentru câțiva timp expediția ofensivă, având în vedere că sultanul a trimis deja trupele necesare pentru restabilirea liniștei.

Spovedaniile unui om de azi.

Noapte fără lună.

În noaptea clară, fără lună, adie un vânt ușor, ca răsufierea unui copil adormit. Adie de departe, adormitor și lin, clatină frunzele și trece printe ramuri, pierzându-se cine știe unde. Pe alocuri, cerul tresare: câte o stea se desprinde din loc, alunecă — împărțindu-se într'un prundiș de argint strălucitor — luminează o clipă și se pierde în infinit. Din toate părțile, bolta e cutreerată de stele căzătoare. Jos, la poalele dealului, departe, adoarme orașul. Lumini roșiatice, risipite din loc în loc, tremură și aruncă raze palide. Ca într'o ceață e învăluit orașul colo jos și e atîta de departe, că nu s'aude nici uruit de roți nici glasuri omenești. Aici, în pajiștea de unde priveșc cerul, e liniște, atîta liniște!... De cînd n'am mai simțit în suflet atîta bunătate, atîta poezie!... Nu mă chinuște nimic... nici grija zilei de mine, nici regretele zilelor de ieri. Stau așa, cu minile sub cap și nu mă gîndesc la nimic. Mă gîndesc poate la creanga acia care se mișcă în fund, ori la steaua care s'a mai risipit dincolo, ori la prietenii mei cari priveșc cerul cu capul în poala iubitelor. Aș vrea să stau așa o veșnicie. Cine a spus că nu e fericire pe pămînt? Și cum ascult suspinul vrănuia din prietenii mei, risipiți pe iarbă, mă prind gîndurile încetul cu încetul. Firește,

Crema de vioarele „Ideal“ este mărgăritarul cremelor. Feței îi dă culoare nespăsată de albă; cel mai excelent mijloc pentru conservarea feței contra *sbărciturilor, pisruilor și sgrăbunțelor*. Efect neîntrecut, grabnic și surprinzător. Prețul unei tegle expediată francată, dacă suma se trimite anticipativ, 1 cor. 10 fil.

Regulator pentru păr, care îi redă părului culoarea originală; prețul unei sticle cu modul de întrebuințare 2 cor. — — — **Mijloc pentru văpsirea părului**, care după o mică folosire negrește foarte frumos părul. Prețul unei sticle cu modul de întrebuințare 6 cor. — — — **Blondine** care dă părului culoarea foarte frumoasă blondă. Prețul unei sticle cu modul de întrebuințare 2 cor. — — — Se pot comanda dela: **MOLDT BÉLA** farmacist, laborator cosmetic **GYERTYÁMOS (Temes m.)**

nu mă gândesc că sunt singur, fiindcă dacă ar fi și o fată lângă mine, m'aș plietisi.

Lubitele sunt niște ființe adorabile, ce e drept, dar când vei să stai puțin de vorbă cu infinitul, te chinuesc cu atâtea nimicuri, încât de multe ori îți-ar plăcea să fi singur, așa cum sunt eu acum.

Alunecă stele pe cer, pocnesc și se împart în boabe de foc albe, O pulbere de lumină mai stăruie o clipă în urma lor și apoi nimic. Ce bine e să privești stelele căzind, fără să cauți nici un simbol!

Pe nesimțire, m'au prins gândurile. O amintire de demult s'a rătăcit în văzduh și mi s'a înfipt în inimă. Sunt mulți ani de atunci: era ca și acum o noapte fără lună, cu stele căzătoare, o noapte de Mai parfumată cu trandafiri. P'atunci, mi era sufletul plin de dragoste, iubeam pe toate femeile cari mi-ar fi suris. Primăvara, omul e mai setimental. Un fâșit de frunze și o petală de trandafir îl transportă. Ar da cerul viitorul și — ciudat! — tot trecutul său pentru clipa de acum. Așa eram eu în seara când o doamnă frumoasă, m'a chemat în grădină să-mi dea un trandafir. În seara aceea, i-am strâns mâna la piept, i-am sărutat-o, i-am mângâiat-o, — și nu i-am spus nimic. Pe cer, cădeau stele, iar doamna cea frumoasă și înțeleaptă ședea pe iarbă, alături de mine, smulgea buchete de iarbă înrourată și mi-o scutura pe obraz. Imi spunea să plec, să fiu cu minte și cite odată, părea că stă pe gânduri. Privea cerul; cu ochii ei mari și plini de melancolie. Eu o contemplant din umbră și mă gândeam la toate ceasurile de visare când o închipuiam alături de mine într-o noapte de primăvară.

Eram atât de fericit cu mâna ei pe inimă!... Mi-aduc aminte abia acum: niciodată n'am simțit mai mult ca în noaptea aceea. O bucurie și-o tristă nesfârșită îmi năvăliseră în piept. Aș fi vrut să stau așa o veșnicie. Mă gândeam că peste un ceas voiu fi iarăși singur și atunci, i-am șoptit cu frică:

— Am să-ți spun ceva... Uite... dar să nu rizi: aș vrea să mor!...

Doamna cea frumoasă n'a ris, ci a părut că stă pe gânduri. Mă întreb și acum de ce-ai vrea să mori atunci când ești mai fericit? Ți-e teamă de clipa desiluziei care va veni fără îndoială mai târziu?

Și acum, când e o noapte atât de liniștită binecuvintează din înălțime, când sufletul meu e atât de împăcat încât s'ar duce drept la cer de ce-aș vrea să nu mă mai trezesc niciodată, ca în noaptea de demult?

Pe unde veți fi acum, doamnă, în seara asta plină de stele? Veți fi știind că undeva, departe, un biet visător care v'a iubit mult, mult, — privește cerul ca odinioară și și umezește ochii amintindu-și roua ce i-o scuturați pe obraz într-o noapte fără lună?

Neg.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 17 August n. 1909.

— **Bjoernson și Apponyi.** Bjoernson, genialul poet și cugetător norvegian, reintremat după o lungă boală, urmărește de nou cu cel mai viu interes desfășurarea luptelor naționale din Europa. Octogenarul scriitor primește zilnic vizite numeroase și se întreține bucuros cu corespondenții ziarelor mondiale. Astfel dăunazi a făcut interesante declarații corespondentului unui ziar ceh. Björnson se afla în pat, în mână cu ziarul *Agramer Zeitung*. Și-a spus imediat părerea despre monstruosul proces, pe care-l crede ca fiind pus la cale de meschinăriile banului și ale ungușilor, declarându-l de cea mai mare rușine a veacului al XX-lea. Venind vorba despre prigonirile ungușilor, poetul a accentuat influența sa binefăcătoare ce a exercitat asupra conștiinței naționale a slovacilor. Când ziaristul ceh i-a amintit că nu de mult i-a făcut o vizită și contelui *Tolstoi*, Bjoernson, cu totul inviorat spuse următoarele:

— Ei, dar mi-am spus părerea și lui *Tolstoi*, oricât de mult îl stimez și oricât de de afabil a fost cu mine. Puțini știu că, pe vremea congresului din München, unde am denunțat mai întâi sistemul de opresiune din Ungaria, împotriva mea s'a lansat o scrisoare apocrifă cu iscălitura lui *Tolstoi*. I-am scris numai decît, iar el m'a lămurit foarte prietenește, că sunt în rătăcire.

li iau însă în nume de rău și astăzi, că n'a îmbrățișat cu mai multă căldură cauza slovacilor. Nu face amintire de ei nici în scrisoarea din chestiune. *Că există un oarecare Apponyi, a aflat numai din scrisoarea mea. Ce zice la aceasta îngâmfatul Apponyi, că un Tolstoi n'are nici cunoștință măcar, că există ori nu un ministru de acest nume în lume?*

Venind vorba despre moștenitorul de tron, poetul s'a rostit astfel:

— **Francisc Ferdinand**, e un om cuminte și înțelept. Păcat că e conservativ. Sper însă că va face dreptate slavilor și în special slovacilor din Ungaria.

— **D. Iorga în excursie cu ascultătorii cursurilor dela Văleni.** Din Târgoriste ni se scrie: Subt conducerea dlui N. Iorga, azi, Duminec, la orele 2 d. a. au sosit în localitate un grup de 30 de excursioniști, venind cu trăsurile din Ploiești. Cel veniți erau bucovinenii și ardelenii, cari asistă la prelegerile libere din Vălenii de Munte. După amiază au vizitat rînd pe rînd bisericile Pelea, Sartolu, Curtea Domnească, ruinele palatelor domnești, turnul Chindia și metropolia. La orele 8 seara au luat cina în grădina Lăzărescu și apoi au făcut o vizită acasă dlui Dimitriu. La orele 9 au plecat la mănăstirea Viforlta, unde au petrecut noaptea. Ieri Luni, au vizitat mănăstirile Viforlta și Dealului, unde se găsesc craniile voievozilor români *Radu și Mihai Viteazu*. Excursionistii s'au înapoiat la Ploiești.

— **Știre personală** Corespondentul nostru din Viena ne scrie că bătrânul profesor ieșan, d. Petru Poni, fost ministru, a sosit acolo.

— **Tinerii »curuți« împotriva imnului Gotterhalte.** »Societatea junilor kurucz-i«, în ședința sa de Duminec, ținută la Budapesta, a luat hotărîrea strânică, să organizeze cu prilejul procesiunii de ziua Sf. lui Ștefan manifestații întinse împotriva imnului casei domnitoare. În acest scop »kurucz«-ii au lansat un manifest către populația patriotică a Budapestei. Meetingul de protestare va pleca din strada Rákoczy.

Sperăm să nu fie trecută cu vederea în cercurile din Viena dovada aceasta prea grăitoare despre educația în sentimente dinastice a vlăstarelor neamului ungușesc de mâine.

— **Dușmănia între cehi și germani în Austria.** Duminec a avut loc în Viena o manifestațiune sgomotoasă a mai multor grupuri de germani naționali în fața sediilor diverselor societăți cehe de aici. Poliția a intervenit spre a risipi pe manifestanți. Aceștia au rezistat și au atacat-o cu bețe și pietri. 3 polițiști au fost răniți cu lovituri de baston, mai mulți alții cu pietre. S'au operat 15 arestări. Cehii stabiliți în Viena au lansat un manifest către negustorii cehi din Bohemia, ca să boicoteze pe fabricanții și comercianții din Viena, dela cari s'au aprovizionat până acum. Aceasta ca represalii pentru atitudinea dușmănoasă a populațiunei vieneze față de cehi.

— **Tolstoi nu va merge la Stockholm.** Conte Tolstoi care avea intenția să participe anul acesta la congresul păcii din Stockholm, a renunțat la aceasta în urma stăruințelor soției sale, care găsește că drumul ar fi prea ostentiv pentru bătrânul apostol.

— **Orlov asasinul directorului băncii din Flume** a fost prins de un agent secret în Zürich, pe când venise la oficiul poștal pentru ca să întrebe despre ridicarea unei scrisori post restante, ce trebuia să-i anunțe sosirea lui Crivičy. Asupra sa s'au găsit 1500 coroane cari i-s'au dat pentru călătorie, după jefuirea băncii. În localul secției banditul a încercat să se sinu-

cidă dar a fost din vreme observat de agent și oprit.

— **Greva din Svedia** Greva generală din Svedia mai continuă încă. Evenimentele n'au intrat în fază nouă. Publicul s'a împăcat deja cu stările neobișnuite, cu atât mai ușor, că mersul grevei nu provoacă turburări, iar referințele de trai s'au îmbunătățit mult zilele din urmă. Nu se poate prevedea nici azi care va fi sfârșitul grevei, dar se crede, că nu va mai dăinui mult.

Din telegramele mai nouă dăm următoarele momente: Guvernatorul orașului Stockholm a refuzat cererea făcută de comitetul grevei pentru autorizarea unui cortegiu al greviștilor, ce urma, în semn de demonstrație contra patronilor, să străbată stradele orașului. Lucrătorii tipografi din Goeteberg, Kristianstad, Joukoeping și Linkoepping, au hotărît să continue greva. Greviștii dela unele fabrici au decis să reia lucru, Luni, adevărat ieri, la amiază.

— **Necrolog.** Subscriții cuprinși de cea mai mare durere aducem la cunoștință, că mult iubitul fiu, frate, nepot, cumnat și unchiu *Valer Pop* căpitan auditor la marina din Pola (Istria), a reposat Vineri în 13 August n. 1909, în etate de 32 ani, la băile din Tusnad. În mormântarea va fi la 15 August n. 1909 în Morlaca. Odihească în pace! Tusnad 15 August 1909. Mama: Văd. Leontina Pop, Cluj. Surorile: Cornelia cu soțul Dr. Emil Pop, București; Virginia cu soțul Dr. Ambrosiu Chețianu Blaj; Tinca cu soțul prof. Nicolae Bogdan, Brașov. Fratele: Romul candidat de inginer. Mătușa: Elena cu soțul Panteleon Luceța căpitan ces. și reg. în penziune, Sibiu. Nepoții: Emil, Veturia, Angela, Valer, Aurora, Lucia și Steluța.

— **O statistică a ziarului »Figaro«.** Ca să arate că parizienii ar trebui să se deprindă să-și fiarbă apa înainte de-a o bea, căci altfel se umple de toate boalele, »Figaro« publică următoarea statistică:

Numai în luna Iulie curent s'au scos din Sena 2680 cadavre de câni, 281 pisici, 212 paseri, 76 șopârle și vipere, 12 lilieci, 2 licurici, 6 papagali, 4 maimuțe și diferite bucăți de carne de porc, de capră și de oale.

Vă închipuiți în ce hal se infectează apa prin atâtea cadavre, fără să mai vorbim de toate gunoariile pe cari le aduce vântul.

— **Cutremur de pământ în Japonia.** Sâmbătă un groaznic cutremur de pământ s'a simțit în Japonia. Cutremurul a pricinuit mari pagube în numeroase orașe din Japonia. Liniile telegrafice și comunicațiunea căilor ferate fiind întrerupte în mai multe direcțiuni, știrile cu privire la pagubele pricinuite, sunt insuficiente. Se afirmă că ar fi 21 persoane ucise și vre-o 70 rănite.

Mai violent a fost cutremurul în provincia Shiga. *Craterul vulcanului Ibuki s'a surpat.* Unele telegrame afirmă că numărul victimelor trece peste o sută. Multe biserici s'au prăbușit.

Economie.

Ceva la organizarea noastră economică financiară.

II.

Creșterea unei păture de funcționari.

Bănci, după cum s'a zis și s'a constatat în repețite rânduri, am avea destule. De mult s'a atras atențiunea inteligenței noastre asupra acestui fapt, avertizându-se a nu mai ocroti înjgheberia de institute financiare și la sate, dar acest advertisement n'a fost înțeles. În fine s'a desbătut chestia și în adunarea generală a »Solidarității«, făcându-se propunerea, ca cel puțin băncile să nu mai promoveze și încurajeze înființarea acestor fel de institute, refuzând a participa la subscripțiunea acțiilor lor.

Am îndrăsnit a zice, că astfel de institute sunt o adevărată plagă pe capul comunelor de pe spinarea cărora vegetează. Și oare cine poartă vina acestei mizerii? Poporul neștiutor de carte, care a reagat la împrumuturi consumptive, sau domniile burduf de învățătură, respective conducătorii illum temporum a băncilor din ținuturile cu »pricina«?! Cred că ultimii poartă vina. Ei

sunt aceia, cari nu și-au priceput meseria, respective ocupația laterală. S'au înființat în multe ținuturi băncile, s'au plasat capitalele disponibile fără a și bate mult capul cu țărani, cari au ridicat împrumuturile, că spre ce scop le folosesc. Fără să și dea conducătorii seama, că împrumuturile acordate de ei în partea cea mai mare au fost și mai sunt în mare parte și de prezent tot consumptive, fapt care să răsbună amar. Natural urmările nu le simt conducătorii, ci alți mulți nenorociți. Mulți au luat împrumut cheltuiind banii pe lucruri de toate zilele, ospete, etc. Astfel s'au înglodat. Pușini, foarte pușini au priceput rostul băncilor. — Nui mirare, când se află chiar azi conducători la băncile noastre, cari nu știu, că de ce-i banca bancă. Din această cauză cred, că revizorii »Solidarității« ar trebui să cenzureze materialul institutului și din acest punct de vedere și să tâlmăcească multora dintre conducătorii de pela băncuțele noastre mai mărunte, că ce deosebire este între creditul consumptiv și cel productiv, precum și despre daunele și foloasele acestor două feluri de credite, în special la noi români.

Mai astă iarnă zicea un coleg într'un articol din »Rev. Ec.«, ca »să se creiască clientela«. Da să se crească, dar cine s'o crească? Cine?!... Înainte de toate băncile să și crească funcționari și conducători experți. Aceștia apoi la rândul lor să și poată împlini chemarea de apostoli. Cum vrei să organizezi, să disciplinezi o armată fără să ai generali?!...

Sunt 36 de ani dela fondarea primului nostru institut financiar și 40 dela deschiderea primei și ultimei școli comerciale superioare române în Transilvania.

Institute financiare în restimpul acesta s'au înființat destule, școala comercială a rămas singură singurică, înmulțindu-se numai elevii. Contingentul acestora de mai mulți ani încoace se învârtă în jurul sutei. În decurs de 40 de ani câte sute de băieți n'au absolvat școala comercială superioară română gr.-or. din Brașov, pregătiți fiind astfel pentru cariera de bancă?!... Și câți dintre aceștia au ajuns directori de bancă la noi?!... Paremi-se 2—3! Sic!... Dar peste tot câte proc. sunt oameni cu calificăție la băncile noastre?!... Contingentul funcționarilor băncilor noastre este un mixtum compositum, ca și care abia cred de se mai află la vre o altă nație.

»Cum? Se poate«, mi-a zis un cunoscut din străinătate, — »la D-v. funcționarii de bancă nu sunt oameni calificați?!... Ei, da, bine, — înghân eu, — ba cum să nu fie?! Românu e născut poet, dotat cu o fantazie extraordinară își închipuie, c'ar avea 7 vieți în pieptu-i de aramă și apoi vezi D-ta, politicos ce-i și le trăiește pe toate deodată, le consumă într'un menu. De aci vine apoi pasămi-te și pretenția vreunei cariere de fiecare viață! Avem oameni, cari primo loco sunt slujitorii lui Dumnezeu, — dar numai »cu rupia«, cum zice nația, — apoi directori de bancă ca ocupație laterală de predilecție, agromoni, gheșeftari de bucate, de vite, de prune și vinuri, literați, etc. etc.

Tot felul de un crețar. Scamatori de-a binele. Oameni cari uită, respective ignorează vorba strămoșască: »Non multa sed multum!« »Una și bună«, cum zice românul năcăjit, căci și pe jos și în car și în căruță și în teleguță nu poți fi. »Non omnia possumus omnes!« Aceasta este una dintre cauzele primordiale, cari ne pironesc pe loc. Centralizarea aceasta a ocupațiilor, care se opune mersului și dezvoltării naturale și reale a lucrurilor, lălmăzirea aceasta materială, care stă într'o crasă contradicție cu spiritul și dogmele bisericii creștinești.

Nu am pretenția ca în articolașul acesta să indic drumul de aur, care duce la poarta raiului, dar una o pot spune sincer și bona fide: *Cu popii în fruntea băncilor n'ajungem în rai!*

Popa cu cădelnița, măslinarul la tarabă! Căci »Non ex quovis liquo fit Mercurius«.

N'avem băieți destui, cari să se dedice carierei comerciale? Cum să n'avem!? Singur la școala comercială superioară română din Brașov absolvă an de an oca 30. Dintre aceștia însă abia de rămân câte 3—4 pela băncile noastre, ceilalți trec frontiera. La noi nu încep, căci posturile sunt toate ocupate tot cu oameni »destoinici«, »versați« și »oșălți« în ale afacerilor financiare!

Cum și-ar putea crește băncile însele în decurs de câțiva ani o pătură de funcționari în-

tr'adevăr versați, cu cerc de vederi mai larg și inițiați mai mult sau mai puțin în tot felul de afaceri financiare și comerciale?... Scurt, prin stipendii, respective ajutoare cari să le acoarde la funcționari liniari, cari au praxă de cel puțin 3—4 ani și cari s'au dovedit de băieți inteligenți, agili, — promițând a fi buni gheșeftari, — cu vederi mai largi și cunoștințe ceva mai vaste pe tere-nul economic — financiar, fie și numai referitor la relațiunile noastră restrânse și cari au aplicare și spre limbi.

Ministrul nu dă voie ca băieții noștri după absolvirea gimnaziului, realelor sau comercialelor, să studieze în străinătate cu ajutorul stipendiilor acordate din propriile noastre fonduri, — ci îi mână la Budapesta. Și aceasta este una din cauzele, cari au contribuit mult la aceea, ca noi a-fără de advocați și medici, abia să avem oameni cu calificăție academică.

Băncile noastre, primo loco cele mai mari să acoarde ajutoare și să și trimită câte un funcționar doi, an de an în străinătate, sau să studieze la vre-o academie chiar un semestru două, — nu-i neapărat de lipsă examen, — nu trebuie pus fond prea mare pe forme, — putând în oarele libere a face și praxă la vre o bancă ca voluntar, dar mai bine să-i plaseze direct pela bănci și în centre mai mari ca voluntari. Astfel plasați prin centre mai mari din Austria, Germania și eventual Franța chiar, în câțiva ani s'ar putea crește o pătură de funcționari cu adevărat inteligenți, la nivel. Natural, materialul să fie pe ales, băieți inteligenți, mai deschiși, cu tragere de inimă, să poseadă cel puțin limba germană perfect, do-tați și cu alte calități necesare.

În străinătate să stea fiecare cel puțin un an, fie și în rate. Să se plaseze respectivii exclusiv la astfel de bănci, cari se ocupă cu tot felul de afaceri — de preferință bănci comerciale — și a căror limbă de afaceri o pricep, căci într'un an n'am isprăvit nimic ajungând la un institut străin, a cărui limbă mi-e cu totul necunoscută.

Cu călătoriile de studiu așa cum se contem-plează și se fac pe la noi, profiți atâta cât nimica. Cu ce să te și alegi în fine dintr'o călătorie de studiu într'un tempo de galop, vizitând atâtea orașe, muzee, bănci, teatre, etc. etc. Te întorci buimac de ceace ai văzut, dar cunoștințele fi-nanciare abia de ți-le-ai putut complecta, dat fiind, că multe chestiuni îți sunt noi, lucruri de cari n'ai mai auzit, pentru că la noi nu »ocură«, res-pective nu fac temă de conversație.

Ca să-ți poți văi vârful nasului în sacul cu secretele economice-financiare, îți trebuie un bi-let de înirare: cunoștințele necesare primordiale, precum și timpul mai îndelungat. Cunoștințele ți-le poți în fine complecta și prin studiu privat, dar în cazul acesta trebuie să știi izvoarele din cari să te adapi. Acestea însă poate jumătate dintre funcționarii noștri nu le cunosc și nici nu le pot cunoaște, ceace de altfel nu i mirare — Câți sunt cari să poseadă cel puțin limba ger-mană perfect, ca să poată celi în original sau într'o traducere bună germană studii de econo-mie, finanțe, studii de contabilitate, etc. etc. Unde avem noi bibliotecile necesare cu cărți de econo-mie națională, finanțe, etc.?!... Băncile noastre sfărâmă cvota de binefacere în câte 10—20 cor. mai la o babă nepuțincoasă, mai la o biserică fără turn, etc. fără a se cugeta la aceea, că bi-serica ar mai putea sta și numai cu clopotniță, dar o școală comercială superioară nu poate fi fără o bibliotecă cinstită! Biblioteca școlii com. sup. rom. din Brașov e foarte săracuță. La aceea nici nu se gândesc băncile noastre, că dacă nu i apă 'n fântână de unde să te adapi?!...

Elevii școlii comerciale superioare din Brașov înșiși ar mai putea înghimba vre-o serată literară sau teatru, etc. în favorul bibliotecii lor, care ar trebui să le devină și fie o comoară ne-stimată și nesăcută.

Mai mult spirit comercial, mai mult simț ghe-șeftăresc ar trebui infiltrat în elevii școlii no-astre comerciale.

Fiecare să fie mândru că-i »măslinar«! Băncile noastre să caute a-i reținea acasă, oferindu le da capo condițiuni acceptabile, să nu fie nevoiați a și lua toți catrafusele trecând frontiera.

Un funcționar onest, care și pricepe meseria și ține la sine însuși, dacă e numai cât decât *cinstit* plătit, lucrează cu devolament și mai cu spor, decât doi funcționari rău plătiți. — »Eine jede Leistung bedingt eine zumindest gleichwertige Gegenleistung«, zice neamțul.

Plata de bucate din Arad.

16 August 1909.

S'a vândut azi:

grâu 1800 mm.	13.50—14.—
cucuruz 200 mm.	7.10—7.20
orz	8.60—
ovăs	7.—7.30
secară	6.80—7.—

Prețurile sunt socoite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 16 August 1909.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:

Grâu nou	
De Tisa — — — — —	28 K. 35—28 K. 70 fil.
Din comitatul Albei — — — — —	28 » 15—28 » 60 »
De Pesta — — — — —	28 » 45—28 » 80 »
Bănățnesc — — — — —	28 » 55—28 » 95 »
De Bacica — — — — —	28 » 55—28 » 95 »
Secară de calitatea I. — — — — —	19 » 50—19 » 65 »
Secară de calitatea mijlocie — — — — —	19 » 30—19 » 50 »
Orzul de nutreț, calitatea I. — — — — —	15 » 20—15 » 60 »

BIBLIOGRAFII.

Numărul de Duminecă al ziarului »Reichspost« anunță cu elogii dicționarul geografic al dlui Nicolae Mazere, arătându-l ca foarte necesar pentru ori cine se ocupă de problema ungurească. Desfămurările sunt date în limba românească, totuși grație tabelelor anezate, lucrarea poate fi înțeleasă de oricine, zice »Reichspost«.

Poșta Redacției.

Comitetul petrecerii din Ibănești-Hodac. Invitarea n'o putem publica, nefiind tipărită la tipografie românească.

Poșta administrației.

Pavel Colariu. Oravița. Am primit 12 cor. abonament până la 1 Februarie 1910.

Redactor responsabil Constantin Savu.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Asudarea mânilor!
Asudarea picioarelor!
Asudarea subțioarelor!
Încetează în decurs de o oră
dacă folosim
„Sudoran“-ul
a lui Molnár.

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenticate de notarul public:

Stim. dle farmacist! Medicamentul »SUDORAN« comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt«, Szombathely. Nu pot înțelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătmător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inretr., R.

St. Dle! Din »SUDORAN«, leac contra asudării picioarelor, mânilor și subsuori am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându i despre rezultat, l-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. învățator, Gy.

St. Dle apothecar Molnár! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SUDORANUL« d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudarea picioarelor și după două massage m-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

St. Dle apothecar! Am primit »SUDORANUL« comandat, contra asudării de picioare, mâni și subsuori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrisă, îl află de neprețuit. Cu stimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul »SUDORAN« contra asudării de picioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie, ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« în-trece mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Îți dătoez mulțămită, că m'am scăpat de boala neplăcută. Salut R. A. învățator A.

Se poate comanda la pregătitorul

Molnár János apothecar în Szombathely.

Prețul unui flacon 1 coroană 30 fileri,
dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai »Sudoran« provăzut cu marcă să se primească

MINISTERUL DOMENIILOR.

SERVICIUL PESCARILOR STATULUI GALAȚI-BRĂILA.

Prețurile peștelui proaspăt vândut pe piața Brăilei în ziua de 31 Iulie 1909.

SPECIILE de pește	Cantit. în Kgr. pe specie	Prețul pe sută kilograme		Obser. vații
		Maxim	Minim	
Crap	70	105	85	
Ciortocrap	1738	83	67	
Ciortan	4593	97	40	
Ciortănică				
Șalău				
Avat	253	180	55	
Cârjanca	138	55	40	
Plăt că	899	55	33	
Cosac	86	37		
Lin	48	47		
Ștucă	25	58	33	
Caracudă	1216	55	17	
Babușcă	233	38	23	
Somn Pană	393	17 1/2	10	
" Iarma				
" Iaprac	93	128	96	
Somotei	629	96	40	
Biban	361	15	8	
Văduviță				
Sab ță				
Albitură	3964	34	6	
Gavidii				
Obleți	242	23	17	
Fusari				
Ghiborț				
Cambulă				
M halți				
Mreană	95	88	60	
Morun	399	114	97	
Nisetră	111	150	80	
Bogșar				
Viză				
Păstrugă	18	125	55	
Cegă Mare	118	330	200	
Scumbii de Dunăre				
" Mare				
Cegi mici	19	195	125	
Calcan				
Iere de Morun				
" Nisetră	10 1/2	18 1/2	13 1/2	
" Păstrugă	10 40	25 1/2	13 10	
" Ștucă				
" Crap				

Administrator C. Dumitrescu.

O rugare modestă, care nu vă costă nimic oboșeală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorat public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere sau cumpărare să se provace că adresa firmei a celălalt în Tribuna.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

AVIZ!

Detentorii acțiunilor Băncii Naționale a României sunt înștiințați că, cu începere dela 1 August 1909 vor primi de fie-care acțiune un acout de 50 lei din dividendul convenit pe anul 1909.

Primiți încredințarea deosebitei mele considerațiuni.

Secretarul General: Ciuran.



In atențiunea parohiilor!

Szentgyörgyi Oszkár

pictor de firme de embleme de biserică și auritor în Marosvásárhely, str. Kossut Lajos 26.

Săvârșesc orice lucru în brașna aceasta în mod de gust frumos și tratnic pe lângă garanție. Insemnez că pictarea bisericilor am studiat o în decurs de mai mulți ani în București și celelalte orașe mai mari ale României și așa e eschisă orice incorectitate în executare. — La dorință, desemnuri porto-franco.

Cu distinsă stimă:

Szentgyörgyi Oszkár.



Anunțuri

primește administrația »Tribunei«, pe lângă prețurile cele mai moderate.



„LUNCA“ Institut de credit și economii, societate pe acții, în Boroșineu.

AVIS!

Domnii acționari, cari au subscris la institutul de credit și economii »Lunca« acțiunile nrii 117—126, 823—832, 833—834, 835—839 și nici până azi n'au solvit ratele scadente, sunt rugați, ca până în 20 Septembrie st. n. a. c. neconșionat să binevoiască a solvi ratele restante, căci la din contră — conform §-ului 10 din statute, — titlurile se vor anula, iar sumele plătite cad în favorul fondului de rezervă și sub aceiași numeri se vor emite alți titluri de acții.

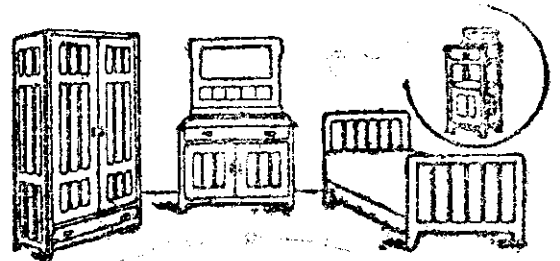
Boroșineu, la 13 August 1909.

Dirrecțiunea.

KARL HORED T

magazin de mobile.

Nagyszeben, Salzgasse Nr. 33.



Magazin de dulapuri, mese, scaune, scaune de copii, paturi, divane credențe, paturi de bucătărie, spălător și tot felul de mese, scaune din lemn încovoiat, scaune cu leagăn foteluri de biuro, talret cu șurup, mese de ceai ș. a. Sunt totdeauna în depozit.

Fondată în 1885.

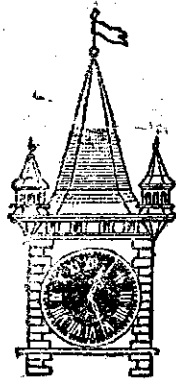
Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică de ciasornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta

Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

— Prăvălia: V., strada Váci nr. 57. —



Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani ciasornice de turn, școli, castele și cazarme, primește de asemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în persoană, budget face gratuit și trimite porto-franco ori cui.

RICHTER și ZEPENEU

pietrari

BISERICA-ALBĂ Szászky-ut 112.

— VÂRȘET — Ferencz József-tér 23.

Recomandăm on. public din Vârșet și jur cele mai moderne

monumente mormântale

de granit negru șvedian, sienit, labrador, marmoră albă de Ruschița, trachit pentru cripte și pentru tot felul de zidiri.

Liferăm din piatrăria proprie totfelul de lucrări pe brașna piatrăriei. Depozit de pietri de hotare.



Dobrowszky Károly

fabricant de cuptoare și magazin de olane în ALBA-IULIA (Gyulafehérvár).

Magazin: In Sibiu la Carol F. Jickeli.

Magazin mare stabil

Pregătesc olane foarte bune în stil modern,

„Patent Fűtő Multiplicator“

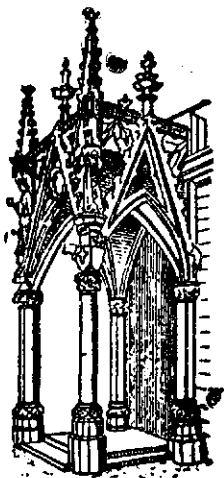
brevetat, ușor de încălzit, în colorile cele mai frumoase ș. a. brună, verde, elefant înă, alb, samoa, drap, de colorarea masoară, maiolica etc. parțoseală pentru vane de scaldat, din plăci de porțelan fayenc, vetre pentru fierț din porțelan de colorare albă și albastră. Reparez și transform cuptoare vechi, pe lângă garanția de 2—3 ani.



JOHANN BARTHEL

sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare

BRĂȘOV — BRASSÓ, Kereszt-utca 1.



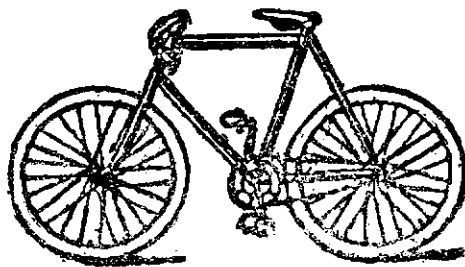
Fa e cu prețuri moderate:

iconostasuri, altare amvoane, jertfelnicuri

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în bransa asta; cu concursul pictorilor renumiți pentru pictarea icoanelor, precum și tot felul de aurituri.

In atențiunea bicicliștilor!

Cea mai ieftină sursă de cumpărat:



Bicicletă engleză, ajustată complet, cu garanță de 2 ani Cor. 90.—
gum din lăuntru „ 2.50
„ „ afară „ 4.50
1 păr. pedale engl. „ 4.—

Totfelul de părți pentru biciclete cu prețurile cele mai moderate. Mare magazin de gramofone și plăci.

KATZKY ANTAL, mehanic

— TIMIȘOARA - CETATE, Jenőherczeg - utca. —

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 692.

„AURORA”

Intreprindere Română în New-York 204— W. 14 th. st. — Director: Dr. E. Lucaciu.

Fondată și incorporată conform legilor statului Illinois în 1909. In toate afacerile referitoare la America, cereți deslușiri dela firma „Aurora”.

Banca Română „Aurora”. Dacă cineva dorește a trimite bani din America în țara veche, ori are bani de depunere să se întoarcă la banca română „Aurora” din New-York 204 — W. 14 th. str.

Librăria „Aurora”. De doriți ori ce soi de cărți, de rugăciuni, de celit, de învățat, cereți catalogul librăriei noastre care este cea mai mare și mai bogată librărie românească din America.

Dacă vreți să călătoriți în America, ori din America în țară, cereți deslușiri și cumpărați bilete de vapor dela întreprinderea „Aurora” 204 — W. 14 th. str. New-York. Pe ori ce linie vă putem vinde bilet.

Dacă cumpărați dela noi bilet pe vapor veți primi adăpost în casa română de emigrare „Aurora” 204 — W. 14 th. str., care este singura întreprindere română incorporată după legile Statelor-Unite.

Toți românii cari vin ori pleacă din America, ori sunt în America, sunt rugați a informa biroul central „Aurora” despre locul unde petrec ori unde s'ar muta cu locuința ca să fie ținută în evidență în registrele casei de emigrare și la toate împrejurările să se poată da deslușiri la aceia cari le-ar dori.

Dacă cineva dintre emigranți dorește să cumpere pământ în America să ceară informații dela întreprinderea „Aurora”.

Toate epistolele să se trimită la adresa;

E. Lucaciu, director, 204 — W. 14 th. str. — New-York S. U. A. de N.

Cine dorește răspuns este rugat a alătura o marcă de 30 fil. ori 5 cents.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacist : : Debreczen : : farmacia : :
: : Arany egyszaru.

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al căruia efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Hajdusági Mustazságy.

MUSTAȚA E FRUMOASA

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustațelor, pregătită din materie neamsuroasă. Efectul se vede foarte întep și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 30 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

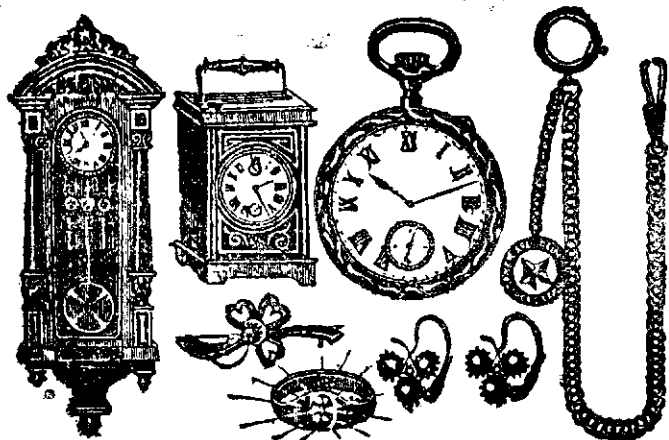


Medicament pentru văpsiroa părului.

la culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul să rămână în o lună să alba culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

IOSIF SCHULLER, optic și orologier

SIGHIȘOARA (Segesvár) Bayergasse 20.



Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de oroloage de buzunar și de părete și oroloage deșteptătoare, precum și articlii optici.

Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios.

Inele de logodnă după măsură.

Toate lucrările de bransa aceasta se execută cu specialitate, garanță și cu prețuri ieftine.

Primul institut sudungar de auritură artistică

a lui E. I. SPANG

sculptor și auritor

TEMESVÁR - Erzsébetváros strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur în București, și cu alte medalii de argint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— iconostasuri, altare — amvoane, jertfelnicuri, —

primește renovarea și aurirea iconostaselor vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și a tot felul de lucrări în bransa aceasta.

